

**Пояснювальна записка до проєкту рішення обласної ради
«Про Програму економічного і соціального розвитку
Чернігівської області на 2022 рік»**

Програма економічного і соціального розвитку Чернігівської області на 2022 рік (далі – Програма) розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету».

Програма враховує результати аналізу соціально-економічної ситуації в області у 2021 році та відповідає завданням і положенням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695), Плану заходів на 2021-2023 роки з її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 № 497-р), Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, визначених ООН, положень Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», а також Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року. В ній визначено ключові заходи, які необхідно вжити для досягнення пріоритетних завдань розвитку Чернігівщини у 2022 році.

Головною метою розвитку регіону у 2022 році визначено подальше підвищення рівня і якості життя населення на основі розвитку економіки, ефективного використання власного потенціалу регіону, наявних ресурсів, стимулювання інвестиційної та інноваційної активності, прозорих умов ведення бізнесу, розвитку системи електронних послуг, забезпечення екологічної безпеки, належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, створення сприятливих умов для розвитку самодостатніх територіальних громад.

Завдання і заходи Програми економічного і соціального розвитку області на 2022 рік визначені в контексті пріоритетів Стратегії і спрямовані на реалізацію стратегічних цілей, а саме:

1. Розвиток людського потенціалу.
2. Комфортні та безпечні умови для життя.
3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки.
4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності.
5. Ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком.

Основними пріоритетами визначено: постійний відкритий діалог з територіальними громадами; підвищення якості медичних та освітніх послуг; активізація інвестиційної діяльності; розбудова дорожньої інфраструктури; надання якісних соціальних та адміністративних послуг; продовження реалізації програми Президента України «Велике будівництво»; забезпечення

всієї території області якісним зв'язком та Інтернетом, посилення телесигналу у прикордонних північних районах області; раціональне використання природних ресурсів; підвищення рівня життя та соціального захисту населення в регіоні; ефективне використання туристичного потенціалу; покращення екологічної ситуації.

У сфері освіти передбачається підвищення рівня дошкільної освіти, забезпечення рівного доступу населення до загальної середньої освіти, здійснення модернізації освітнього середовища закладів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до потреб регіонального ринку праці.

З метою створення умов для підтримки та формування здорового населення планується продовження будівництва, реконструкції та ремонту закладів охорони здоров'я, покращення їх матеріально-технічної бази, розвиток системи екстреної медичної допомоги, вчасне та ефективне надання населенню медичних послуг з діагностики та лікування коронавірусної інфекції COVID-19. Особлива увага буде приділятися профілактиці та лікуванню соціально небезпечних хвороб.

У сфері фізичної культури і спорту увага буде зосереджена на будівництві нових спортивних споруд, реконструкції наявної спортивної інфраструктури, будівництві міні-футбольних та мультифункціональних майданчиків для масового використання.

Для розвитку культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини планується проведення заходів із забезпечення змістовного дозвілля населення, створення Центрів надання культурних послуг в територіальних громадах.

З метою забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності планується розвиток системи надання якісних соціальних послуг у громадах, підвищення стандартів життя людей з особливими потребами, підтримка дітей та молоді, протидія домашньому насильству.

Підвищенню якості та конкурентоспроможності людських ресурсів сприятиме продуктивна зайнятість населення, створення належних безпечних і здорових умов праці.

Створення комфортних та безпечних умов для життя населення буде забезпечено шляхом ефективного використання коштів державного та місцевих бюджетів для покращення стану інфраструктури області, у т.ч. дорожньої.

Будуть вживатись заходи з підвищення ефективного та надійного функціонування підприємств житлово-комунального господарства, розвитку сфери управління твердими побутовими відходами, реалізації державних та регіональних програм житлового будівництва, підвищення ефективності управління енергетичними ресурсами.

З метою захисту екосистем і збереження довкілля передбачено комплекс заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу відходів на довкілля, припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі, ефективне використання водних, земельних та лісових ресурсів.

Для підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки одним із пріоритетів є створення сприятливого інвестиційного клімату та підтримка інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

З метою активізації зовнішньоекономічної діяльності вживатиметься ряд заходів щодо залучення підприємств і організацій області до іміджевих заходів, які проходять як в Україні, так і за кордоном. Значна увага приділятиметься розвитку і поглибленню взаємовигідних міжнародних зв'язків області з країнами світу.

Пріоритетом також буде підтримка місцевих товаровиробників, в т.ч. і через реалізацію ініціативи «Чернігівщино, купи рідне».

Для сталого розвитку агропромислового виробництва передбачається вжиття заходів щодо покращення доступу агровиробників та переробників до ринків збуту, підтримки розвитку фермерства та малих сільгоспвиробників, створення нових фермерських господарств, підвищення рівня зайнятості в сільській місцевості, розбудови системи сільськогосподарського дорадництва, сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування.

З метою підвищення конкурентоспроможності суб'єктів малого та середнього підприємництва буде розширено доступ бізнесу до фінансово-кредитних ресурсів, продовжиться реалізація проекту «Розвиток хаб-системи підтримки підприємництва, інновацій та стартапів в Чернігівській області», покращиться якість надання та доступності адміністративних послуг.

Ефективному використанню рекреаційних ресурсів області сприятиме низка заходів по формуванню позитивного іміджу області як регіону, привабливого для туризму, розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури та підвищенню привабливості об'єктів історико-культурної спадщини, розвитку зеленого родієвого туризму.

Для створення сприятливих умов для розвитку самодостатніх територіальних громад планується ряд заходів з підвищення рівня інформаційної обізнаності щодо проєктного менеджменту та стратегічного планування розвитку громад, активізації їх співробітництва, покращення можливостей розвитку територій з особливими потребами.

З метою посилення спроможності громадянського суспільства буде надаватись інформаційна підтримка організацій громадянського суспільства, Громадської ради при облдержадміністрації та інших консультативно-дорадчих органів.

Для покращення доступу громадськості до інформації буде вжито низку заходів щодо розвитку та захисту інформаційного простору.

Програма містить основні показники економічного та соціального розвитку області на 2022 рік, які враховують існуючі тенденції соціально-економічного розвитку регіону та базуються на прогностичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки».

Показники розраховані на підставі статистичних даних, намірів суб'єктів господарювання усіх форм власності, організацій, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

Основні макроекономічні показники розраховані на 2022 рік та на період до 2024 року за двома сценаріями – базовим та оптимістичним. Основну різницю між сценаріями формує, насамперед, реформування економіки регіону в залежності від впливу негативних і позитивних факторів, низки викликів та ризиків, активізації внутрішнього попиту, тенденцій валютного ринку, зовнішньоекономічної кон'юнктури, швидкості соціально-економічних перетворень.

За I сценарієм (базовим) індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту в 2022 році прогнозується на рівні 102,0 %, промислового виробництва – 101,7 %, сільськогосподарського виробництва – 102,5 %, обороту роздрібної торгівлі – 110,0 %, експорту – 103,5%, капітальних інвестицій – 102,0%, середньомісячна заробітна плата прогнозується на рівні 13200 гривень.

За II сценарієм (оптимістичним) економічний і соціальний розвиток області відбуватиметься на фоні більш оптимістичних очікувань щодо адаптації бізнесу до зміни економічних умов, а також більш динамічного зрушення соціальних стандартів і нижчого рівня безробіття. За ним валовий регіональний продукт зросте на 2,8 %, виробництво у промисловості – на 2,2 %, сільському господарстві – на 3,0 %, оборот роздрібної торгівлі – на 12,0 %, експорт товарів – на 4,2%, обсяг капітальних інвестицій – на 3,4%. Заробітна плата прогнозується на рівні 13440 грн.

Складовою Програми також є перелік регіональних цільових програм, які передбачається реалізовувати в області у 2022 році.

Крім того, Програма містить перелік пріоритетних проєктів, які доцільно фінансувати у 2022 році із залученням коштів обласного бюджету.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Програма, як документ державного планування, пройшла процедуру стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Для цього визначено обсяг СЕО та розроблено Звіт про СЕО.

Фінансування пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку регіону, у тому числі через регіональні та місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей відповідних місцевих бюджетів, а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

**Директор Департаменту
економічного розвитку
облдержадміністрації**

Олександра ХОМИК